

Polish translation of:

Tuberculosis. The disease, its treatment and prevention.

Gruźlica

Choroba, jej leczenie i zapobieganie

Gruźlica (TB) to zakaźna choroba, która zwykle atakuje płuca, ale może także obejmować każdą inną część ciała.

Okolo 150 lat temu, choroba ta była przyczyną śmierci w przybliżeniu co ósmej osoby w Zjednoczonym Królestwie. Jednak do lat osiemdziesiątych, wraz z poprawą warunków mieszkaniowych, lepszym odżywianiem i skuteczniejszym leczeniem, choroba ta stała się rzadka, a w 1987 r. odnotowano 5745 przypadków w UK.

Jednak, gruźlica nie zginęła całkowicie. W ciągu ostatnich 20 lat zachorowalność powoli rośnie. Obecnie odnotowuje się około 8000 nowych przypadków gruźlicy co roku (w tym 65 przypadku na Irlandię Północną).

Gruźlica nie przenosi się łatwo – wymaga długotrwałego kontaktu z kimś, kto choruje na tę chorobę (np. z osobą, która mieszka w tym samym domu), ale wszyscy powinni znać jej symptomy, aby jak najszybciej zgłosić się na leczenie w razie potrzeby.

Gruźlica jest uleczalna przy zastosowaniu specjalnych antybiotyków.

Jak przenosi się gruźlica i na ile jestem nią zagrożony?

Gruźlicą można zarazić się tylko bezpośrednio od kogoś, kto ma zakaźną formę gruźlicy w płucach lub gardle. Chociaż zarazki gruźlicy rozpylane są w powietrzu przy kaszleniu i kichaniu, do zarażenia dochodzi przy długotrwałym kontakcie z zarażoną osobą.

Nie każdy, kto ma gruźlicę płuc, zaraża. Większość ludzi przy zastosowaniu odpowiednich leków w krótkim czasie przestaje zarażać, zwykle po dwóch tygodniach.

Chociaż każdy może zarazić się gruźlicą, niektóre grupy są bardziej narażone.

Obejmują one:

- dzieci, których rodzice lub dziadkowie pochodzą z krajów o wysokiej zachorowalności na gruźlicę, np. wiele krajów Azji, Afryki i Europy Wschodniej (aktualna lista krajów o wysokim odsetku zachorowalności znajduje się na www.hpa.org.uk/web/HPAweb&HPAwebStandard/HPAweb_C/1195733837507)

Także osoby, które:

- mieszkały w tym samym domu, lub miały bliski kontakt z kimś, kto zarażał gruźlicą;
- mieszkają w niezdrowych lub przeludnionych warunkach, w tym osoby bezdomne;
- mieszkały, pracowały lub przebywały długo w krajach o wysokim odsetku zachorowalności na gruźlicę;
- mogły być narażone na gruźlicę w młodości, kiedy gruźlica była bardziej rozpowszechniona w tym kraju;
- przebywały w więzieniu;
- nie mogą zwalczać infekcji (mają obniżoną odporność) ze względu na chorobę (np. infekcja HIV) lub leczenie;
- są uzależnione od narkotyków lub nadużywają alkoholu;
- nie odżywiają się wystarczająco dobrze, żeby zachować zdrowie.

Po czym poznam, że mam gruźlicę?

Najczęstsze objawy gruźlicy to:

- uporczywy kaszel, który trwa wiele tygodni i pogarsza się;
- utrata masy ciała bez innego powodu;
- gorączka i poty nocne;
- ogólne i nietypowe poczucie zmęczenia i złe samopoczucie;
- odkasztuszanie krwi.

Wszystkie te objawy mogą także być oznakami innych problemów, ale jeśli jesteś zaniepokojony występowaniem ich, to zwróć się do lekarza lub pielęgniarki w swojej lokalnej przychodni.

Osoby, które miały bliski kontakt z kimś, u kogo zdiagnozowano gruźlicę, mogą być zagrożone zarażeniem się, będą miały możliwość przebadania się.

Jeśli mam gruźlicę, czy da się ją wyleczyć?

Tak, gruźlicę można wyleczyć przy zastosowaniu specjalnych antybiotyków. Po dwóch do czterech tygodni od rozpoczęcia leczenia powinna nastąpić poprawa, ale leczenie trzeba kontynuować przez co najmniej sześć miesięcy. Niezmiernie ważne jest, aby ukończyć cały cykl leczenia antybiotykami. W innym przypadku może nastąpić nawrót infekcji, która będzie odporna na zwykle stosowane leki i będzie dużo trudniejsza do wyleczenia. W dodatku, możesz zarazić tą bardziej niebezpieczną formą choroby członków rodziny i znajomych.

Nieleczona gruźlica może prowadzić do śmierci.

Jak można zapobiegać gruźlicy?

Najważniejszym i najskuteczniejszym sposobem zwalczania gruźlicy w tym kraju jest jak najszybsze diagnozowanie osób chorych oraz przeprowadzanie u nich pełnego cyklu leczenia. Osoby mające z nimi bliski kontakt powinny także poddać się badaniu, na wypadek zarażenia się. Dlatego też wszyscy powinni posiadać wiedzę na temat tej choroby.

Czy gruźlicy nie zapobiega się przez szczepienie?

Na rynku dostępna jest od wielu lat szczepionka BCG, która pomaga chronić przed gruźlicą. BCG najskuteczniej chroni przed bardziej groźnymi formami choroby, które występują u dzieci. Jednak, szczepionka ta nie zapewni całkowitej ochrony przed gruźlicą i dlatego niezależnie od niej należy znać objawy tej choroby.

Komu proponuje się szczepienie BCG?

Szczepienie BCG oferuje się:

- wszystkim dzieciom poniżej 12 miesiąca życia, których rodzice lub dziadkowie urodzili się w kraju, gdzie odsetek zachorowań na gruźlicę w populacji wynosi 40:100,000 lub więcej;
- dzieciom poniżej 16 roku życia, których rodzice lub dziadkowie urodzili się w kraju, gdzie odsetek zachorowań na gruźlicę w populacji wynosi 40:100,000 lub więcej, a które nie zostały wcześniej zaszczepione;
- nowym imigrantom, pochodzącym z krajów o wysokiej zachorowalności na gruźlicę, którzy nie byli wcześniej szczepieni;
- osobom między 16 a 35 rokiem życia, które nie były wcześniej szczepione, a które należą do określonych grup zawodowych, np. pracownicy służby zdrowia, którzy mają częstszy kontakt z chorymi na gruźlicę;
- osobom, które miały bliski kontakt z kimś, kto zaraża gruźlicą.

Wyjeżdżam za granicę. Czy mam przyjąć szczepienie BCG?

Osoby przebywające i pracujące przez ponad miesiąc w krajach o wysokiej zachorowalności na gruźlicę, powinny zabezpieczyć się przed tą chorobą. Należy omówić to z lekarzem w swojej przychodni.

Gruźlica – częste obawy

Większość ludzi w Irlandii Północnej nigdy nie będzie miało kontaktu z osobą zarażoną gruźlicą. Zagrożenie infekcją gruźlicy w Irlandii Północnej jest niewielkie. Jednak, ludzie powinni wiedzieć jakie są objawy gruźlicy, jak się ją przenosi i leczy. Należy także zdawać sobie sprawę z zagrożenia dla siebie i rodziny jakie stanowi gruźlica.

Transport publiczny i publiczne pomieszczenia zamknięte

Korzystanie z transportu publicznego i załatwianie swoich codziennych spraw nie naraża nas na zwiększone zagrożenie zarażenia się gruźlicą.

Gruźlica w szkołach

Taka sytuacja zdarza się bardzo rzadko, ale może wywołać duży niepokój. Dzieci z gruźlicą bardzo rzadko rozprzestrzeniają chorobę. Dzieci zarażają się od dorosłych chorujących na gruźlicę płuc. Jeśli w szkole znajdzie się dziecko z gruźlicą, to organizuje się badania, żeby sprawdzić, czy nikt inny się nie zaraził oraz w celu znalezienia źródła infekcji, a jest to zwykle osoba z rodziny lub z tego samego domu. Jeśli okaże się, że pracownik szkoły ma gruźlicę zakaźną, to dzieci bada się zgodnie z zaleceniem lokalnej służby zdrowia.

Dlaczego w szkołach nie prowadzi się już programu BCG, skoro obserwuje się wzrost zachorowań na gruźlicę?

Rozkład zachorowań na gruźlicę zmienił się znacznie odkąd wprowadzono program szczepień BCG w szkołach w 1953 r. Obecnie podawanie szczepionki dzieciom o znikomym stopniu zagrożenia nie jest już wymagane. (Prawie wszyscy w Irlandii Północnej należą do tej kategorii). Według nowych zasad, szczepienie BCG proponuje się osobom z grupy zwiększonego ryzyka, którym najlepiej podać szczepionkę na gruźlicę w jak najwcześniejszym okresie życia, aby szczepionka miała jak największą skuteczność.

Dalsze informacje

Więcej informacji o ochronie siebie, rodziny i znajomych przed gruźlicą można uzyskać od swojego lekarza lub z organizacji TB Alert.

TB Alert to organizacja charytatywna, która zajmuje się podnoszeniem świadomości na temat gruźlicy i zwalczaniem tej choroby na świecie.

TB Alert

22 Tiverton Road

London NW10 3HL

Phone: 0845 456 0995

Email: info@tbalert.org

Można też odwiedzić strony:
www.dhsspsni.gov.uk/immunisation
www.dh.gov.uk
www.hpa.org.uk
www.immunisation.nhs.uk
www.tbalert.org

Aktualna lista krajów o wysokim odsetku zachorowań znajduje się na:
www.hpa.org.uk/web/HPAweb&HPAwebStandard/HPAweb_C/119573383750
7

Produced by the **Public Health Agency** on behalf of the Department of Health, Social Services and Public Safety. Crown Copyright material reproduced with the permission of the Controller of HMSO and the Queen's Printer for Scotland.